

Запобігання корупції в Збройних Силах України та під час їх застосування повинно бути спрямовано на унеможливлення реалізації корупційних дій через компетентні організаційно-управлінські рішення.

Список використаних джерел

1. Антикорупційна програма на 2018–2021 рік затверджена наказом Міністерства оборони України від 27.04.2018 № 190 «Про затвердження Антикорупційної програми Міністерства оборони України на 2018–2020 роки». URL: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/190_nm_2018.pdf.

2. Звіт з виконання у 2018 році завдань і заходів Антикорупційної програми Міністерства оборони України на 2018–2020 роки. URL: https://www.mil.gov.ua/content/corruption/_pk_zvit.pdf.

3. Звіт з виконання у 2019 році завдань і заходів Антикорупційної програми Міністерства оборони України на 2018–2020 роки. URL: <https://www.mil.gov.ua/content/corruption/zvit.pdf>.

4. Звіт з виконання 2018 – 2020 років завдань і заходів Антикорупційної програми Міністерства оборони України на 2018–2020 роки. URL: https://www.mil.gov.ua/content/corruption/dod_inform_akp.pdf.

Мозоль Вікторія Василівна,
старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем
превентивної діяльності та запобігання
корупції навчально-наукового
інституту № 3 Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук

ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОБІГАННЯ ВЧИНЕННЮ ПУБЛІЧНИМИ СЛУЖБОВЦЯМИ КОРУПЦІЙНИХ Й ІНШИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Сьогодні в Україні тема доброчесності публічних службовців серед найактуальніших. Вона хвилює наше суспільство, обговорюється європейською та міжнародною спільнотою. Об'єктивні фактори свідчать, що корупція становить небезпеку для життєдіяльності суспільства загалом. Крім того, на сьогодні масштаби її поширення вказують на реальну загрозу національній безпеці. Тому завдання щодо

протидії цьому протиправному явищу розглядаються нині як загальнодержавні та пріоритетні. Нині боротьба з корупцією вже пододала формальні межі, ставши предметом прискіпливої уваги з боку керівництва держави та громадських організацій.

У суспільній свідомості формуються сучасні вимоги до публічних службовців. Звідусіль лунають заклики до їхнього патріотизму, відповідальності, громадянської мужності. Сьогодні українському суспільству потрібні люди, які здатні жертвувати власними інтересами заради національних, виконувати важливі державні функції в стресових ситуаціях. Зараз доброчесність державної влади є найважливішою суспільною моральною вимогою і потребою, а тому має велике соціальне значення [1].

Запобігання вчиненню корупційних та інших правопорушень – це система організаційно-правових та інформаційно-виховних заходів превентивного характеру, спрямованих на попередження, виявлення й усунення причин і умов, що сприяють учиненню н, пов'язаних з корупцією та інших протиправних дій, які можуть зашкодити інтересам національної безпеки України або підірвати авторитет Національного агентства чи негативно вплинути на репутацію працівника. Метою запобігання вчиненню працівниками Національного агентства корупційних та інших правопорушень є недопущення порушення ними Законів України «Про запобігання корупції», «Про державну службу», зокрема порушення встановлених обмежень і заборон щодо використання службових повноважень чи службового становища, конфлікту інтересів, одержання подарунків, сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, спільної роботи близьких осіб, обмежень після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави тощо [2].

Система заходів запобігання вчиненню працівниками Національного агентства корупційних та інших правопорушень є складовою системи внутрішнього контролю Національного агентства і забезпечує його інституційну незалежність та операційну спроможність. Основними формами запобігання вчиненню корупційних та інших правопорушень є: виявлення й усунення причин та умов, що сприяють вчиненню правопорушень; консультування і навчання з питань антикорупційного законодавства, правил етичної поведінки, здійснення службової діяльності; загальні та індивідуальні профілактичні заходи [2].

Для проведення профілактичних заходів потрібні наступні підстави: наявність достатньої та перевіреної інформації щодо дій чи бездіяльності працівників Національного агентства під час

здійснення службової діяльності, які можуть призвести до вчинення правопорушення та не містять ознак складу злочину; можливість перетворення дій або бездіяльності працівників Національного агентства у правопорушення у разі невжиття своєчасних профілактичних заходів; наявність перевірених даних щодо негативних процесів серед працівників Національного агентства, що можуть призвести до правопорушень, надзвичайних подій і завдати шкоди інтересам держави та Національного агентства. Підстави для вирішення питання про проведення профілактичних заходів можуть міститися в актах Президента України і Кабінету Міністрів України, нормативно-правових та розпорядчих документах Національного агентства, у зверненнях, повідомленнях громадян, посадових осіб, громадських організацій, засобах масової інформації, актах прокурорського реагування, що надійшли на адресу Національного агентства, рішеннях судів, а також в інформації, що надходить з правоохоронних органів.

Загальна профілактика складається з комплексу правових, організаційних і виховних заходів серед працівників Національного агентства, спрямованих на попередження й усунення причин і умов, які сприяють правопорушенням у сфері службової діяльності та можуть завдати значної шкоди інтересам держави і Національного агентства [2].

Індивідуальна профілактика включає в себе комплекс правових, організаційних і виховних заходів індивідуального впливу на свідомість і поведінку працівників Національного агентства, дії яких можуть призвести до вчинення правопорушень, пов'язаних з виконанням покладених на них службових обов'язків, з метою попередження виникнення у них умислу на вчинення протиправних дій та його практичної реалізації. Рішення про індивідуальну профілактику приймається за результатами доповіді Голові, на підставі резолюції керівника Управління внутрішнього контролю на доповідній записці про необхідність проведення такої профілактики, яка готує працівник зазначеного Управління [2].

Результати профілактичного заходу викладаються в довідці щодо вжитого профілактичного заходу, яка доповідається керівнику Управління внутрішнього контролю Національного агентства.

Серед заходів, які покликані забезпечити доброчесність публічних службовців є прийняття закону про проведення перевірок публічних службовців на доброчесність, у якому слід передбачити правила та порядок проведення таких перевірок, гарантії законності й контролю, наслідки проведення (заохочення

або притягнення до дисциплінарної відповідальності), а також те, що такі перевірки не є негласними слідчими діями, їх результати не можуть використовуватися у кримінальному процесі як засоби доказування, за їх результатами кримінальне провадження не розпочинається. Передбачити також у Кримінальному кодексі України (далі – КК України) положення про те, що не є провокацією на отримання неправомірної вигоди використання спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції ситуації, за якої у суб'єкта вже виник умисел на давання чи отримання неправомірної вигоди [3].

Істотно зміцнити резистентність публічної служби проявам корупції, а також довіру до неї з боку громадян можуть перевірки на доброчесність: імітація ситуацій, подібних тим, що виникають у повсякденній діяльності публічного службовця, з метою перевірки доброчесності поведінки службовця за певних обставин. Такі перевірки повинні проводитися для забезпечення професійної непідкупності, запобігання корупції серед публічних службовців, перевірки дотримання ними своїх посадових обов'язків, етичних стандартів поведінки, виявлення, оцінки та усунення чинників, що призводять до корупції. Водночас перевірки на доброчесність можуть мати характер провокації надання неправомірної вигоди і тому не можуть бути підставою для початку кримінального провадження. З метою забезпечення дотримання прав людини, у зв'язку з проведенням таких перевірок, порядок їх проведення слід визначити законом [4].

Таким чином, викладене вище дозволяє зробити висновок, що доброчесність це базовий принцип здійснення державної служби та основа етичної поведінки державних службовців з метою забезпечення публічної, професійної, політично неупередженої, ефективної, орієнтованої на громадян державної служби, яка функціонує в інтересах держави і суспільства. Сьогодні, в Україні, доброчесність є головним інструментом запобігання конфлікту інтересів.

Доброчесність полягає в тому, що в особи, яка уповноважена на виконання функцій держави, навіть не виникає думки здійснювати оцінку потенційної особистої вигоди, яку вона може отримати внаслідок порушення закону, та тяжкості можливого покарання, яке за цим послідує, інститут перевірки на доброчесність міг би суттєво вплинути на рівень корупції у тих секторах, в яких публічні службовці через природу своєї діяльності наділені широкою дискрецією та/або в яких неможливо досягнути вищого рівня прозорості.

Список використаних джерел

1. Доброчесність як вимога закону. URL: <https://prosvita.nazk.gov.ua/blog/dobrochesnist-yak-vymoga-zakonu>.
2. Наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 24.12.2020 №595/20 «Про Порядок здійснення перевірок на доброчесність та моніторингу способу життя працівників Національного агентства з питань запобігання корупції». URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Poryadok-doyurochesnist-nakaz-595.pdf>.
3. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки: Закон України від 14.10.2014 р. № 1699-VII. Офіційний вісник України. 2014. № 87. С. 134.
4. Підвищення рівня доброчесності публічних службовців та громадськості. URL: <http://www.fse.gov.ua/fse/control/pol/uk/publish/article/104325;jsessionid=CED0CBBD0E440F01E1A555C9D6C040B14>.

Мунько Анна Юріївна,

доцент кафедри управління
та адміністрування Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ, кандидат наук з державного
управління

СТАН КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ ЗА ОЦІНКАМИ ВІТЧИЗНЯНИХ І МІЖНАРОДНИХ УСТАНОВ

Як відомо, до ВВП не включається так званий тіньовий сектор економіки. Але увагою його обійти неможливо, адже згідно із результатами досліджень Київського міжнародного інституту соціології рівень тіньової економіки в Україні становить 47,2 близько 50 % від ВВП. Державний бюджет щорічно втрачає понад 37 млрд дол. через корупцію, що становить близько чверті річного ВВП України [1].

Однією із причин такої ситуації, на нашу думку, є те, що Україна згідно із дослідженнями «Transparency International» дуже корумпована і тенденція негативна. Індекс сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index), розрахований у 2021 р. засвідчив корупційну кризу нашої держави (122 місце із 180) [2]. З моменту заснування в 1995 р. Індекс сприйняття корупції став провідним глобальним показником корупції в державному секторі. Індекс пропонує щорічний огляд